





հիւսիսային միջին ի Վրաստան և հարաւային միջին ի Միջագետք (Եւր-ձէզիլի) : Օտաւ-  
րազդիւր մասնաւորապէս այս երկրներն որ  
է բուն Հայաստան մեր Արամ նահա-  
պետին անուամբ « Արմենիա կամ Էրմէ-  
նիստան » կը կոչեն . շատ անգամ հարա-  
ւային մասն ալ Քիւրտիստան անուանե-  
լով : Բայց մենք զիսենք որ երկար ատեն  
Հայոց թագաւորութեան ստացուածք և  
զան Արարատաւան (Պարսից Արարատ-  
դան) , Արտանը ( Ռուսաց Նիւրուան  
նահանգը ) , Խաղտը (այժմեան Լադիս-  
տանը) , Պոնտոս (Տրապիզոնի վիլայէթին  
մեծագոյն մասը) , Միջագետք (Երբիւր  
վիլայէթին մեծ մասը) և Նիկիկիա (այժ-  
մեան Աստանայի վիլայէթը) :

Ի սկզբան Հայոց աշխարհն երկու մա-  
սի կը բաժնուէր . Մեծ Հայք և Փոքր Հայք  
(այժմեան Արարատի վիլայէթը) : Այժմ  
Մեծ Հայոց երկիրն Օտմանցոց Ռուսաց  
և Պարսկաց մէջ կը բաժնուի , և Օտման-  
եան Հայաստանը կը պարսկապէ Մեծ  
Հայոց Բարձր Հայք , Փոքր Հայք , Աղձ-  
նիք , Կորդուք , Մուք , Տուրքմենիս , Վա-  
սպուրկան , Գուգարք և Տայք հին նա-  
հանգները :

Մինչև անցեալ տարի Օտմանեան աշ-  
խարհին այս երկիրներէն մեծ վիլայէթ  
մը ձևացուցած էր , որ կը բաժնուէր եօ-  
թըն կառավարութեանց (Վիլայէթալը) :  
Էրզրում , Չըլդըր , Գարս , Պաշէրիս , Մու-  
վան և Էրզնէնքն , յետոյ վանն և Մու-  
շը միացնելով նոր վիլայէթ մը կազմեց ,  
և այսպէս երկիրը բաժնուեցաւ երկու վի-  
լայէթի :

Մեծ Հայոց գիրքը խիստ բարձր է .  
առ հասարակ երկիրը պէտք է նկատել  
ամենաբարձր լեռնաշղթա մը (գրեթէ 2000  
մետր բարձրութեամբ) երկու տարրեր ա-  
ւազանի բաժնուած . մէկ կողմանէ Երբիւր  
կառավարչ ու Սև ծովերը կ'իջնեն , միւս  
կողմանէ Պարսից ծովը . նաեւ լեռնաշղթա-  
տին հարաւային կողմը կը գտնուի նըշա-  
նաւոր խորութիւն մը , որոյ կեղծանք կը  
բռնէ վանայ կամ Վասպուրականի ծովը :  
Այս լեռնաշղթան զանազան փոքր աւա-  
զաններն Արարատեան լեռանց ճիւղերով  
չըմապատուած են , այնպէս որ Հայոց  
ծորերն , որչափ որ ալ ամենաբարձր դաշ-  
տեր են , խոր հովիտներ կը ձևանան այս  
լեռանց մէջ : Արարատեան դաշտն զա-  
գաթը Մասիս ( Տաճկաց Աղբը տալին )  
իւր սարերը մինչև 5500 մետր կը բարձ-  
րացնէ . ահա այս գիրքին պտտածուած Հա-  
յոց աշխարհի կողմն լատ կը զանազանի  
ձմեռները ցուրտ կըլայ , և ամառները  
երկիրն լայնութեան աստիճանին պատ-  
ճառաւ՝ երբեմն շատ տաք :

Մեծին Հայոց լեռնաշղթան որտե-  
րազմական ամենաուրաքող գիրք մ'է . աբե-  
մեան Արիւր մէջ . Սև ու Կասպից ծո-  
վերուն և Պարսից ծովին մէջ անդ կանգ-  
նած , մէկ կողմանէ կը հրամայէ Փոքր Ա-  
սիոյ ու Միջագետքի երկրին , միւս կող-  
մանէ Պարսկաստանի ու Վրաստանի . և  
արդարեւ պատմութիւնը մեզ կուսուցանէ  
թէ ոչ ոք կարողացած է արեւմտեան Ա-  
սիոյ տէր կանգնիլ անսոյն այս կարեւոր  
գիրքը զրաւելու , և թէ ամեն աշխարհ  
հակառակ աղիքն կեղծանք ըրած են իրենց  
արշաւանաց այս երկիրը , զոր զբաւեցին  
հետզհետէ Պարսիկը , Հոմակեցիք , Ա-  
րաքայիք , Լէնի-Թիմուր , Թաթարներն  
ու Օսմանցիք :

Հայաստանի լեռներն ուրիշ դօտինե-  
րու նման կանոնաւոր չափ չունին . շատ  
անգամ զլխաւոր աւազաններուն բաժնու-  
ման գիծն երկրորդական կարեւորութիւն  
մը կառնու ու դիւրաւաւաւելի անցքեր կը  
ներկայացնէ , ամենէն բարձր գագաթնե-  
րն երկրին մէջ անկանոն կերպիւ կը տա-  
րածին , շատ անգամ երկրորդական ա-  
ւազաններ չըմապատուով . բայց ինչ որ ալ  
Էլլայ Հայաստանի լեռանց չափն անկա-  
նոն բախտաւ , Արարատայ գագաթաւոր  
միւր գլխաւոր կէտ մ'է , որուն կը կցին  
Հայոց ամեն լեռները : Մասեայ մեծ լեռը  
կը գտնուի երեք տէրութեանց սահմանա-  
գլխին վրայ , Պաշէրիսի ծորին ձախ կողմն ,  
Երասխայ ու Արածանայ (Մուրաս-Մու-  
լու) աւազաններուն մէջ : Այս լեռը միւս  
կողմուր սև պոքրիւր ըլլալով : Այս լեռը միւս  
մէջ , որոյ վառարանը 1840ին նորին բռն-  
կելով լալայի հեղեղներով ծածկեց Ար-  
սի գիւղը :

Արարատայ զանգուածէն կ'սկսի նա-  
նաւոր ճիւղ մը , որ կը յառաջանայ դէպ  
յարմանաւ Նիւրուան վերին աւազանին  
ու Արաքիւրի (Նիւրուան վերին աւազանը)  
ծորին մէջ , ասոր առաջին մասը կըսուի  
Սալ տաղը , Մինչք տաղը , Ռուսիոյ և  
Թուրքիոյ սահմանադրութիւն վրայ , որ լեռ-  
նաշղթայի ձեւով երկու կողմէ կը տարածի ,  
որոյ վրայէն ձգուած է Երասխէն ի Պա-  
շէրիսի դաշտը : Նիւրուան . յետոյ կան-  
գանի Երասխէն կամ Երասխէն տաղը ,  
(Մաղկիկայ լեռնը) իւր 5100 մետր բարձ-  
րութեամբ , որոյ խորին մէկ կողմէն կանց-  
նի Կաղզուան (Երասխայ մօտ) փոքր քա-  
ղաքն Գարս—Քիլիսի դաշտով վառարան  
ձմեռան : Այսուհետեւ կը գտնուի Քէօսի  
տաղը ( Սուկուա կամ Սուկուա լեռ ) ,  
Թուրքաղ—Գալէնէն ի Պաշէրիսի գագաթը  
նշանաւոր ձմեռան : Հոսով յետոյ լեռանց  
ուղիւթիւնը քիչ մը հարաւ կը շեղի , և  
կերթայ լայնաւարած սաբաշարթ մը կը  
ձևացնէ Կարնոյ հարաւային մասը Պիլիկէ-  
(Երասխայ կամ Արիւր) անուամբ Երասխայ  
և Նիւրուան երկու ճիւղերուն մէջ , իւր  
5400 մետր բարձր : Այս լեռն ընդար-  
ձակ լեռնաշղթա մը կընայ նկատուիլ ,  
ձմեռները ձեւով ծածկուած , և ամառ-  
ները գեղեցիկ ու գոյնզգոյն ծաղիկնե-  
լով զարդարուած , որ կը սնանին ան-  
թիւ հօտեր : Երասխի լեռան մէկ կողմ-  
ը կը կրտսի Բալանաշղթան հարաւ , որ կ'իջ-  
նայ Կարնոյ Արեւմտեան սարաւանդին ,  
և յորմէ կանցնի Տիւրքալէքի ձմեռան .  
երկրորդ կողմէ մ'ալ , Մեծքիլիս տաղը ,  
որ կը գտնուի Մշոյ ձմեռան , արեւելքն  
կը կցի Տէվէ—Պոյնու փոքր լեռն , որ  
կ'իջնայ Կարնոյ դաշտին արեւելեան կողմն ,  
և որոյ համանուն նշանաւոր պարանոցէն  
կանցնի Հասան—Գալէն ձմեռան : Տէվէ-  
Պոյնուի պարանոցէն կ'սկսի մեծ լեռ մը ,  
որ կը յառաջանայ դէպ ի հիւսիս և կը  
բռնէ մէկ կողմանէ Երասխայ աւազանն ու  
իւր գետակներուն ջրերը և գլխաւորա-  
պէս Կարսի լեռնաշղթայը , միւս կողմն-  
նէ Զիւրիք—Մուլի (Ճորիս) ու Կուր գե-  
տայն վերին աւազանները : Այս լեռան  
տալին մասը կանոնաւոր Քիլիկիս-տաղը  
(որոյ բարձրէն է Երասխի լեռը) 2400 մե-  
թըր բարձր , Օլիթի ու Հասան—Գալէնի  
մէջ . ասոր մէկ ճիւղը կը համարուի Սո-  
ղանք տաղ , որ բազմաթիւ բարձրութիւնով  
կերթայ դէպ ի Կարս և Չըլդըրի (Փա-  
ռուսան) լեռն : Սոլանքը (2600 մետր)  
լեռան ճիւղերը կը կազմեն Կարսի դաշ-  
տին արեւմտեան լեռներն ու Արիւր—Չա-  
քին (Արեւմտեան գետակ) և Կարսի միջև  
գտնուած լեռնաշղթայը արեւմտեան բա-  
զակներն ալ Գալէն տաղը և Մշոյ տաղը  
կողմէն Ճորիսի և Կուր գետայն աւա-  
զանները :

Քիլիկիս-տաղէն կը բաժնուի երկրորդ  
ճիւղ մը որ կ'իջնայ դէպ յարեւմտու և  
կը բաժնուի Կարնոյ դաշտն ու Ճորիսի  
աւազանը . նախ կ'ըսուի Տուրք—տաղ ,  
որ կը բաժնուի Գարս—տաղ (Երասխայ ալ  
ճիւղը , Գալէն կամ Յե Չըր) , և որոյ վրայ  
յեն կանցնի Երասխայ պարանոցէն մը  
Արածանի ձմեռան . յետոյ կուգան  
Կէօս—տաղ , Ար—տաղ , Սոլ—Նուրա , (Սպե-  
րու լեռնը) , որ կը գտնուի Պաշէրիսի  
կամ Բաղաշղթա ձմեռան :

Մասիս լեռան փակած կընայ նկատ-  
ուիլ երկրորդ գոտի մը , որ կ'երթայ դէպ  
ի հարաւ Տիւրքիսի (հին Մաղկիսի գա-  
ւաղը) վրայ և կ'որոշէ Արածանայ ծորն  
ու Վանայ լեռն աւազանը . այս լեռն  
նախ կըսուի Ալա—տաղ (Մաղկիկայ լեռ) ,  
Տիւրքիսի հարաւային մասը , որ կը ծաղի  
Արածանի (Մուրաս—տաղ) . յետոյ կը  
մօտենայ Վանայ ծովուն և հոն նշանա-  
ւոր գագաթ մը կը կազմէ Սիւխան—տաղ  
(5400 մետր) անուամբ , Սիւխէն բարձ-  
րին մօտ . այնուհետեւ կանոնաւոր Նէմ-  
րուտ—տաղ (Երբիւրիկայ լեռ) , որ հին  
Գրգուա լեռանց մէկ ճիւղն է : Կորդուաց  
լեռանց մէկ կողմէն ալ կը յառաջանայ  
Մշոյ հարաւային կողմն Արածանայ և Տիւ-  
րիսի աւազաններուն մէջ :

Վերջապէս Արարատի կը կցին Պար-  
սից սահմանադրութիւն լեռներն , որոյ գա-  
նազան ճիւղերը կը տարածին դէպ յա-  
րեւմտու և կ'որոշեն Վանայ լեռն աւա-  
զանը . ասոնց գլխաւոր մէկ նշանակն է  
Վարազ լեռը Վանայ մօտ , և Կորդուաց  
լեռները Վասպուրականի լեռն հարաւ-  
ային կողմը :

Ահա այս զանազան լեռներն Հայոց  
աշխարհը կը բաժնեն երեք գլխաւոր ա-  
ւազաններու , որոց առաջին երկուքը դէպ  
ի հիւսիս և երրորդը դէպ ի հարաւ ծո-  
ւան մասանը Ռուսիոյ կը վերաբերի և  
Թուրքիոյ մէջ համեմատաբար քիչ տեղ կը  
բռնէ . գլխաւոր գետը Երասխ կամ Ա-  
րաւիս կը բաժնի Պիլիկէ-Օլիկիս լեռներէն շատ  
մը ճիւղերով և կը վազէ նախ դէպ ի հիւ-  
սիս մինչև Քէօսի Քիլիկիս (հին Վապար-  
չուան քաղաքին տեղը) , որ կը գտնուի  
Զօլան—Քէօսի լեռնաւոր լեռան ճարտար  
միջև . Երասխի ալ կողմէն նշա-  
նաւոր գետակներ չընդունան , միայն Ա-  
գաստ որ կը ծաղի Տիւրքիսի մօտէն և  
կանցնի Պաշէրիսի դաշտն անմիջապէս  
ի Պարսկաստան . բայց ձախ կողմէն իւր  
մէջը կը վազեն 1. Հասան Գալէն տաղը  
(հին Մուրց գետակը) , որ կը բաժնի Տէվ-  
Պոյնուէն , կանցնի Հասան Գալէնի մօ-  
տէն և կը լեռնի Երասխայ մէջ Զօլան  
Քէօսի լեռնի մօտ . 2. Դան—Մուլու ,  
փոքր գետակ մ'է որ կուգայ Քիլիկիս և  
Սոլանք լեռանց մէջէն . 3. Արիւր—Չալը  
(Արեւմտեան) , որ կը լեռնի Գուգարք նա-  
հանգին մէջ Ռուսիոյ և Թուրքիոյ սահ-  
մանադրութիւն լեռներէն , կընթանայ դէպ  
ի հարաւ այս երկու տէրութեանց սահ-  
ման որոշեցնել , կանցնի Ռուսաց Նիւրու-  
կա Սիւրաշկուրա քաղաքէն և Արիւ-  
րաւիկայ քաղաքէն . ասոր մէջ կը թափի  
Ղարս—Չալին , որ կը լեռնի Սոլանքի լեռ-  
ներէն և կընդունի շատ մը վառարան ,  
որոց մէջ անուանի է Չըլդըր—Չալը :

Հարաւային աւազանը կը պարունակէ  
Երբիւրայ երկու ճիւղերն . ասոր արեւել-  
եան բազակը՝ Մուրաս—Չալը (Արածա-  
նի) կը ծաղի Մաղկիկայ լեռներէն Տիւրքի-  
սի մօտ և կը վազէ դէպ ի յարեւմտու  
մինչև Գարս—քիլիկիս . յետոյ կը գա-  
նայ հարաւ և բարձր լեռանց մէջէն անց-  
նելէ զինի կը ծառանէ Մշոյ լեռնի (Մու-  
նաղիկերով) մօտ , ուր կ'ընդունի դաշտ մը  
կը ձևացնէ . այնուհետեւ կընթանայ արեւ-  
մուտք և կանցնի Մշոյ դաշտին մէջ , վեր-  
ջապէս խորին կընթէ մ'անցնելով կը հա-  
նի Բալու և կը միանայ արեւմտեան ճիւ-  
ղին (Գարս տաղ) հետ Թարքիւրու մօտ :  
Արածանայ մէջ կը թափին ալ կողմէն  
1. Արաքիւրի դաշտին Չըլդըր , որ կը բաժ-  
նի Բալանի մէջ Նիւրուան տաղին , կը վա-  
զէ դէպ ի յարեւմտ և կը խառնուի Արա-  
ծանայ հետ Գարս—քիլիկիսի մօտ . 2. Գը-  
ղը Չալը կամ Թուրք Չալը , որ կուգայ  
Պիլիկէ-Օլիկիս և կանցնի Թուրքի դաշտն ու  
կընթէ մը մէջ . 3. Զարաւուհուր , որ նը-  
մանապէս կը բաժնի Պիլիկէ-Օլիկիս Վարազ  
դաշտին մէջ : Ձախ կողմէն Արածանի  
կընդունի Մշոյ գետն , որ կը ծաղի Վա-  
նայ լեռն մօտ Գուգարք լեռներէն և կանց-  
նի Մշոյ մօտ :

Հետեւեալ Լեռնային

... Խաղաղիւր

Համարձեւման տօնին առթիւ Աղբ. Հի-  
ւանդանոցի մասնաւոր նախարարաց ցան-  
կը հրատարակելով , հաղարարութիւն  
իւր խորին շնորհակալիւրն ու գոհունակու-  
թիւնը կը փոխանայ յայտնել ամեն անոնց  
որք բարեհաճած են իրենց նախնային  
խիղճարն իւր անոնցի խղճարն պարտա-  
պարտելուն :

|                                                     |     |
|-----------------------------------------------------|-----|
| Ամեն Ս. Պարտիսի հայր                                | 650 |
| Մեծապատիւ Էփէնիք                                    |     |
| Մարգարէ Արարատեան մէկ ոսկեգօծ<br>հայելի և մէկ քօնապ |     |
| Սեպուհ Մարտիրոսեան                                  | 260 |
| Մանուկ Խաղաճեան                                     | 260 |
| Մ. Գրիգոր Պարտիսեան                                 | 260 |
| Դանիէլ Խաղաճեան                                     | 260 |
| Համարտապ Պալարեան                                   | 260 |
| Ռուբէն Եսաքեան                                      | 260 |
| Յակոբ Շահինեան                                      | 150 |
| Ս. Զարն Մարտիրոսեան                                 | 52  |
| Գարուստ Նախարարեան                                  | 63  |
| Պարտիս Պէլլեան                                      | 15  |

|                  |    |
|------------------|----|
| Սուքիս Չարգարեան | 15 |
| Խարով Կիլիկիսեան | 15 |

2516

1877 մայիս 26  
Պարս. Հիւս. Մանուկեան

Ե. Օ. Գ.

Բերայի Աղբ. երկուսն վարժարա-  
նայ հաղարարութիւնը կը ծանու-  
ցան թէ ամեն կարգի պաշտօնեից  
պէտք ունի , և հրաւեր կը կարգա-  
դրուայ իւր կարող անձանց , որ մինչև  
յառաջիկայ յունիս 5 , առաւօտեան  
ժամը 1—3 թաղային խորհրդարանը  
ներկայանան , իրենց պայմաններն ա-  
ռաջարկելու համար :

ՆՈՒՆԱՅԻՆՈՒՄ

Տօքմոր Ս. Երանդեան Էփէնիսի  
վկայեալ բժիշկն իւր բնակութիւնը  
Կաթը գեղի Հայոց եկեղեցւոյն ետեւի  
փողոցը թիւ 2 տունը փոխադրած ըլ-  
լալով , կը փութայ ծանուցանել թէ  
իւր խնամոյ պէտք ունեցողները կը-  
նան զինքը գտնել իւր բնակարանն ,  
ուր երեքշաբթի և ուրբաթ օրերն  
ալ առաւօտէն մինչև ժամ 3 պատ-  
րաստ է առ ինչն զիմը հիւանդնե-  
րը ձրիապէս դարմանելու :

Ի Լ Ա Ն

Ասաքիւրի Շահանէ Էլլիս մուպա-  
րա օրուան 15000 դանիսար պէք .  
սինաթ թարիխի գօնթրաթ օրուան 15  
կիւն սօնրա շէհրիլէ 3750 դանիսարը  
վաւաթ իսկանիւրա դատար նէվիսի սէ-  
ֆինէ վէ մասարիֆի նապիլիէ վէ սի-  
կուրթա իւճըթի միւլթէհիսիս բա-  
ճի օրմագ իւզրէ Տէսաւաթիսի միւ-  
լթէհիսիս մաղաւանա մուպիսիսի  
իւրա օրուանագ վէլիս իլէ մէմարը-  
նա թէսիլմ օրուանագ վէ Էկէր րէսիսի  
Էթմիլիկ իթմար լալըմ Էկէրիսիս նի-  
զամիլէ խաղիսիսիսիս արա օրմագ վէ  
վարօրա թաճիլ օրուան պէքսիսիս-  
արն վէրիլէճէք մալալիսիս Էթմիլիկ ի-  
զէրիլէ Նիլզամիլէ խաղիսիսիսիս ի-  
լա օրուանագ սուրթիլմիսիս մուպ-  
գամ Էսմանը սիմ մէհիսիլէ 20 զրա  
վէ մէհիլիլէ վէրիլմէլիս փիւսագա ֆի-  
եաթըլլալ պիլ հիւսալ ֆարքըլլալ  
պէրապէր դայիլմէ օրապա հայիլէ  
լթէն Մալիլիս խաղիսիսիս Էթմիլիկ  
պէր վէճէր փէլիս վէրիլմէլիս իւզրէ  
վէ շէրայիլիս սայիլիլէ միւլթէհիսիսի-  
սըլլալ պէհէր դանիսարը 139 զրա  
օրապա թալիսի Էթմիլիկիս օրու-  
հաղիսիս րուսիլիս Էթմիլիկ  
պիսի կիւնիս գարալը գաթիլիս վէրի-  
լէճէլիսիս , իթա իթմէլիս թալիլ  
օրանլարն Էթմիլիկ մէլլիլիս Էթմիլիկ  
Շուրայի ասքըրիլի կիւնիլի վէ շէ-  
րայիլիս սայիլիլէ միւլթէհիսիս օրմագ  
վէ նուսիլիսիսիսիսիսիսիսիսիսիսիս  
րիս տաճա Էթմիլիկ Շուրայի մէլլիլի-  
րէ միւրաճաթ իթմէլիլիլիս :

26 մայիս 1877

Պապը Սէրասքէրի

Ասաքիւրի Շահանէ Էլլիս ան-  
պարնա Տար Շուրաստ մաճֆուր  
նուսիլիսիս վէճէլիսիս միւլթիլիս օրու-  
նաճաք 750.000 մէթրո ինիլիլիսիս  
նէֆէր շուհաթ թարիլիս գօնթրաթ օ-  
նըն զրալ պիլիլիսիս կիւնիսիսիս իթի-  
պարէն պէհէր մաճ 1350 զրալ պիլիլիս  
րուր անպար մէլլիլիս թէսիլիս օ-  
րուանագ նիլիլիսիս քիւնիլիսիս Էթմիլիկ  
լիս 11ինիս կիւնիս արգալը արնմագ  
վէ ինագ իսիլիս պէհաթ թէսիլիսիս  
պէլլիլիս վէրիլիլիս օրան մուպալը  
սէնէպէրիլիս թարիլիլիսիսիսիսիսիս  
պարէն օթուր պիլիլիս կիւն ֆարալը  
լու իթիլիլիս թալիսիս իլէ վէ սիմ մէ-  
հիլիլիս 20 զրա հիւսաթ իլէ վէ շալէս  
սիմ մէհիլիլիս վէրիլիլիս արգէլիլիս  
վէրիլիլի կիւն փիւսագ մուսիլիլիս  
Էթմիլիկիս հիւսաթ ֆարքըլիս պէրապէր  
դայիլմէ օրապա Նիլզամիլիս խաղիլիս  
սինաթ վէրիլիլիս շարթըլլալ պէհէր  
մէթրօսը 31 զրա օրապա թալիլիլիս  
Էթմիլիկիս օրուալ հաղիլիլիս րուսիլի-  
նիս 11ինիս շէհրիլիլիս կիւնիս գա-  
րալը գաթիլիս վէրիլիլիս իսիլիլիս  
թալիլիլիս թալիլիլիս օրանլարն Էթմիլիկ  
մէլլիլիլիս Էթմիլիկ Շուրայի ասքըրիլիս  
Էթմիլիլիլիս :

23 մայիս 1877

Պապը Սէրասքէրի

Ասաքիւրի Շահանէ Էլլիս քանապա

1877 ՅՈՒՆԻՍ 1 ՉՈՐԵՔԱՐԹԻ ՈՐՀՆ ԹԿՈՒՄԱ

ԲՈՍՓՈՐԷՆ ԻԶՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱԽՆԵՐԸ

U. p. 2 = 1000 16 1/2

$$U_2 = \frac{1}{2} m v^2 + E_{\text{int}}$$

ԽԻՐԱԳԻՐ—ՏՆՈՐԷՆ

ሀ. ኮከብኮከል፡ሊህ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՈ ԼՐԱԴՐՈՑ  
ՉԱՆԱԹԻՔ ԿՕՐԾ ԲԱՆՔ

26 May 1877 2

Պոպր Սէրասքէրի

Մինասեանին Մաղապան դ.տնուած ու

ՓԼՆԱՍԻ

Ումէն տեսակ խօսիլ, Ստամբուլի.  
Մէջքի կամ Ալիքներու ցաւեր. ու  
նաև թանաք, Բոլորէի ալ ամուս-  
նուան հիւանդութիւններ ունեցողե-  
րը ալ գեղէն խմելու են հեռեկայ  
կերպով, կէս գաւաթ ջուրի մէջ զի-  
ապուրի դրգայէն աւելի չաքար, վը-  
րան լեցուր անուշի դրգալ մը փառն-  
սէ, աղէի մը խառնէ ու խմէ՝ կոկոր-  
դի հիւանդութեանց եւ Ուռեցքի  
համար դեղը վերոյիշեալ կերպով  
պարզաօտէ ու ժամը կամ երկու ժա-  
մը հեղ մը մէկ կամ երկու անուշի  
դրգալ այն բարդութեանքն խմէ :

Յօղադաւի (Բիւմաժիդ), Ուըի  
ցաւի, Ստամբուլի ու տեսակ տեսակ  
կռնակի ցաւերու համար դուրսէն  
փանաւ ըսելով ալէկ մը շինելու է ։  
Անկալի ցաւի համար զիչ մը բամ-  
բակ փանաւէի մէջ թափխելով ցա-  
ւած արային մրայ զնելու է ։

Ումէն ատեն երբոր ցաւի մը հա-  
մար գուրեւն փանասէ քսել հարկ ըւ-  
լայ, եթէ քիչիկ մ'ալ խմուի՝ աւելի  
շուտ բժշկութիւն կրոյա :

Մարմնդոյն այրուած կամ ճմուռած  
տեղերը բժշկելու համար վտանգը  
պատահածին պէս փանասէէն վրան  
աղէկ մը լեցունելու է։ Դանակով եւ փայ-  
տով առած վերքերը բժշկելու համար  
արուհը չի սրբաւ շուտով մը վերքը  
կապելու եւ կապին վրայէն փանասէ  
լեցունելու է մինչև որ լաւ մը թրջի ։  
Փանասէն նսեւ արեան շրջանը կարա-  
գալընէ ու բոլոր բնու թիւնը կը զո-  
րացունէ ։

Այս դեղին օգտակարութեանը իրայ երկարորէն գրեւ աւելորդ կը նամարինք. գործածողները զ'այն իիշտ կը դովեն. ուզողը կրնայ անձամբ իօրծել, զինն ածան է :

Կը ծախուի ՄինԱյնՍն և Ընկե-  
րուց Ամերիկեան Վաճառատունը որ  
ի Ղալաթիա Կոստանդնուպօլսոյ ։  
Շինողն է

CURTIS ET BROWN  
NEW YORK

Գուզիուհճուք: (Ուրբաթ օրերը ժամը 12 3/4):

1 43 Պէ՛թթօղ, Բա՛շապ, Գա՛նԷ. Ս. Հի՛սար, Գա՛նա. Վա՛նԷթ. 21  
 Զէ՛նԿ. Պէ՛լԷԼԵՎԷ՛յ, Գա՛ռզԷ. (Բա՛ցի ուրու՛թէ),  
 3 30 Պէ՛թթօղ, Բա՛շապ, Բ. Ժա՛ղա մա՛հ. Գա՛նԷլըճա, Ս. Հի՛- 33  
 սար, Դա՛նաԽլիլի, Վա՛նԷթ. Զէ՛նԷԼ. Պէ՛յնԷր. Գա՛ռզԷ:  
 9 Պէ՛յնԷթա, Պէ՛թթօղ, Բա՛շապ. Գա՛նԷլըճա, Ս. Հի՛սար, 21  
 Գա՛նաԽլիլի, Վա՛նԷթ Զէ՛նԷԼ. Պէ՛յնԵՎԷ՛յ, Գա՛ռզԷ.  
 ԽւսԿիԼաթար : (Ուրու՛թի օրեւը Բ. Ժա՛ղա մա՛հ.)

ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ ԵԼՆՈՂ ՇՈՓԵՆԱՆԻԵՐԸ

6-8-10-12-14-16-18-20-22-24-26-28-30-32-34-36-38-40-42-44-46-48-50-52-54-56-58-60-62-64-66-68-70-72-74-76-78-80-82-84-86-88-90-92-94-96-98-100-102-104-106-108-110-112-114-116-118-120-122-124-126-128-130-132-134-136-138-140-142-144-146-148-150-152-154-156-158-160-162-164-166-168-170-172-174-176-178-180-182-184-186-188-190-192-194-196-198-200-202-204-206-208-210-212-214-216-218-220-222-224-226-228-230-232-234-236-238-240-242-244-246-248-250-252-254-256-258-260-262-264-266-268-270-272-274-276-278-280-282-284-286-288-290-292-294-296-298-300-302-304-306-308-310-312-314-316-318-320-322-324-326-328-330-332-334-336-338-340-342-344-346-348-350-352-354-356-358-360-362-364-366-368-370-372-374-376-378-380-382-384-386-388-390-392-394-396-398-400-402-404-406-408-410-412-414-416-418-420-422-424-426-428-430-432-434-436-438-440-442-444-446-448-450-452-454-456-458-460-462-464-466-468-470-472-474-476-478-480-482-484-486-488-490-492-494-496-498-500-502-504-506-508-510-512-514-516-518-520-522-524-526-528-530-532-534-536-538-540-542-544-546-548-550-552-554-556-558-560-562-564-566-568-570-572-574-576-578-580-582-584-586-588-590-592-594-596-598-600-602-604-606-608-610-612-614-616-618-620-622-624-626-628-630-632-634-636-638-640-642-644-646-648-650-652-654-656-658-660-662-664-666-668-670-672-674-676-678-680-682-684-686-688-690-692-694-696-698-700-702-704-706-708-710-712-714-716-718-720-722-724-726-728-730-732-734-736-738-740-742-744-746-748-750-752-754-756-758-760-762-764-766-768-770-772-774-776-778-780-782-784-786-788-790-792-794-796-798-800-802-804-806-808-810-812-814-816-818-820-822-824-826-828-830-832-834-836-838-840-842-844-846-848-850-852-854-856-858-860-862-864-866-868-870-872-874-876-878-880-882-884-886-888-890-892-894-896-898-900-902-904-906-908-910-912-914-916-918-920-922-924-926-928-930-932-934-936-938-940-942-944-946-948-950-952-954-956-958-960-962-964-966-968-970-972-974-976-978-980-982-984-986-988-990-992-994-996-998-1000-1002-1004-1006-1008-1010-1012-1014-1016-1018-1020-1022-1024-1026-1028-1030-1032-1034-1036-1038-1040-1042-1044-1046-1048-1050-1052-1054-1056-1058-1060-1062-1064-1066-1068-1070-1072-1074-1076-1078-1080-1082-1084-1086-1088-1090-1092-1094-1096-1098-1100-1102-1104-1106-1108-1110-1112-1114-1116-1118-1120-1122-1124-1126-1128-1130-1132-1134-1136-1138-1140-1142-1144-1146-1148-1150-1152-1154-1156-1158-1160-1162-1164-1166-1168-1170-1172-1174-1176-1178-1180-1182-1184-1186-1188-1190-1192-1194-1196-1198-1200-1202-1204-1206-1208-1210-1212-1214-1216-1218-1220-1222-1224-1226-1228-1230-1232-1234-1236-1238-1240-1242-1244-1246-1248-1250-1252-1254-1256-1258-1260-1262-1264-1266-1268-1270-1272-1274-1276-1278-1280-1282-1284-1286-1288-1290-1292-1294-1296-1298-1300-1302-1304-1306-1308-1310-1312-1314-1316-1318-1320-1322-1324-1326-1328-1330-1332-1334-1336-1338-1340-1342-1344-1346-1348-1350-1352-1354-1356-1358-1360-1362-1364-1366-1368-1370-1372-1374-1376-1378-1380-1382-1384-1386-1388-1390-1392-1394-1396-1398-1400-1402-1404-1406-1408-1410-1412-1414-1416-1418-1420-1422-1424-1426-1428-1430-1432-1434-1436-1438-1440-1442-1444-1446-1448-1450-1452-1454-1456-1458-1460-1462-1464-1466-1468-1470-1472-1474-1476-1478-1480-1482-1484-1486-1488-1490-1492-1494-1496-1498-1500-1502-1504-1506-1508-1510-1512-1514-1516-1518-1520-1522-1524-1526-1528-1530-1532-1534-1536-1538-1540-1542-1544-1546-1548-1550-1552-1554-1556-1558-1560-1562-1564-1566-1568-1570-1572-1574-1576-1578-1580-1582-1584-1586-1588-1590-1592-1594-1596-1598-1600-1602-1604-1606-1608-1610-1612-1614-1616-1618-1620-1622-1624-1626-1628-1630-1632-1634-1636-1638-1640-1642-1644-1646-1648-1650-1652-1654-1656-1658-1660-1662-1664-1666-1668-1670-1672-1674-1676-1678-1680-1682-1684-1686-1688-1690-1692-1694-1696-1698-1700-1702-1704-1706-1708-1710-1712-1714-1716-1718-1720-1722-1724-1726-1728-1730-1732-1734-1736-1738-1740-1742-1744-1746-1748-1750-1752-1754-1756-1758-1760-1762-1764-1766-1768-1770-1772-1774-1776-1778-1780-1782-1784-1786-1788-1790-1792-1794-1796-1798-1800-1802-1804-1806-1808-1810-1812-1814-1816-1818-1820-1822-1824-1826-1828-1830-1832-1834-1836-1838-1840-1842-1844-1846-1848-1850-1852-1854-1856-1858-1860-

4 Գապալժաւ, Իսակ . Պէշիկ . Գուգիկ . Օրթի . Պէշ յւ . 2  
 Զէնիկ . Արնիվ . Գաւառիկի . Ա . և Բ . Հիսար . Գաւառ  
 Էմիրիկ . Են Նիք Պէշ Եղօղ , Թարապ . Պէշ Եղիւք . Են Նիմահ :  
 1 30 Պէշիկիժաւ , Օրթաք . Գուրուշ . Արնիվ . Պէշ պէք , Բ . 34  
 Հիսար , Էմիր , Են Նիք . Թարապ Պէշ Եղիւք Մէզարպ .  
 3 15 Պէշիկիժաւ , Օրթաք , Պէշ յւ Արնիվ . Պէշ պէք , Բ . Հիսար . 25  
 Պոյաճ , Էմիրիկ . Են Նիք . Թարապ . Պէշ Եղիւք . Են Նիմահ :  
 5 Պէշիկ . Օրթաք . Արնիվ . Պէշ պէք , Բ . Հիսար , Էմիրիկ . 23  
 Են Նիք . Պէշ Եղօղ , Թարապ . Պէշ Եղիւքաւրէ , Մէզարպ .  
 Են Նիմահ : Բ . և Ա . Գապալ :  
 6 35 Իսակ . Պէշիկ . Գուգիկ . Օրթաք . Պէշ յւ . Զէնիկ . Ար- 21  
 նապուս , Պէշ պէք , Ա . և Բ . Հիսար , Պոյաճ , Են Նիք .  
 Պէշ Եղօղ , Թարապիւս , Պէշ Եղիւքաւրէ :  
 8 15 Պէշիկ . Օրթաք . Արնիվ . Բ . Հիսար , Էմիրիկ . Են Նիք , 19  
 Թարապ . Պէշ Եղիւք . Մէզարպուրեւ :  
 10 Պէշ պէք , Բ . Հիսար , Էմիրիկ . Սթէն . Են Նիք . Թար . 18  
 Պէշ Եղիւք . Մէզարպ . Են Նիմահ : (Ուրաթ օրերը Բ  
 և Ա Գապալ) :  
 10 45 Պէշիկ . Օրթաք . Արնիվ . Պէշ պէք , Բ . Հիսար , Էմիրիկ . 34  
 Սթէն . Են Նիք . Թարապ . Պէշ Եղիւք . Մէզարպուր .  
 Են Նիմահալիկ :  
 11 15 Պէշ պէք , Բ . Հիսար , Պոյաճ . Էմիրիկէն , Են Նիքէյ , 23  
 Թարապիւս , Պէշ Եղիւք . Մէզարպ . Են Նիմահալիկ :

U. r. 2 - 20 - 19 46 9

|    |    |                                                   |                |    |
|----|----|---------------------------------------------------|----------------|----|
| 12 | 45 | Պէշիկիթ աշ, Օրթի աքէօյ :                          | Արնալուաքէօյ : | 4  |
| 1  | 45 | Ուղղակի Արնալուաքէօյ :                            |                | 19 |
| 2  | 20 | Պէշիկիթ աշ, Արնալուաքէօյ :                        |                | 6  |
| 3  | 15 | Ուղղակի Արնալուաքէօյ: (Զայի ուրբաթէ):             |                | 19 |
| 9  | 30 | Քաալաթ աշ, Պէշիկիթ աշ, Օրթի աք. Գուրուշ . Արնալ . |                | 4  |
| 10 | 15 | Պէշիկիթ աշ, Օրթի աք. Գուրուշ. Արնալ:              |                | 6  |
| 11 | 10 | Գաալաթ. Պէշիկ. Օրթի աք. Գուրուշ. Արնալ:           |                | 4  |
| 11 | 40 | Պէշիկիթ աշ, Օրթի աք. Գուրուշ. Արնալուաք:          |                | 6  |
| 12 |    | Պէշիկիթ աշ, Օրթի աք. Գուրուշ. Արնալուաք:          |                | 2  |

[illegible]

2 Իսկ Գուգի Պէյլէր Չէնկէք վանիք Գանախլի 33  
 Ա. Հիսար, Գանլ Բաւառլ ։ Պէյքօղ ։  
 (Ռւրբաթ օրերը Բ. Ժաւա մահ.)  
 9 30 Գուգի Գէյլ Չէնկէ վանիքէյ Ա. Հիսար, Գանլ. 25  
 Պէյքօղ, Քարապաղ, Պէյրիքտ. Մէշարպ. Բ. Ա. Ա. Գաւ-  
 ժաղ ։ (Բաղի աւրարմէ) ։  
 10 30 Գուգի Գէյլ Չէնկէ վանիք Գանտ. Ա. Հիսար, 33  
 Գանլ. Բ. Ժաւա մահ. Բաւ. Պէյքօղ, Քրիշէ, Պէյրիքտ.  
 (Ռւրբաթ օրերը Քարապաղի ժամը 10 1/4ին) ։  
 14 15 Գուգի Գէյլ Չէնկէ վանիք. Ա. Հիսար, Գանլ. 24  
 Բաւառլ. Պէյքօղ ։  
 14 40 Գաւաթ. Գուգի Գէյլ Չէնկէ վանիք. Պէյալ. ։ 19

ՀՈԴԵՀԻ ԳԻՄ ԱՊՐԵՆՈՒԹԻԻՆԵ

NORTH BRITISH AND  
MERCANTILE  
INSURANCE COMPANY

[illegible]

Իրավաճեղճի ազդեցական դրամական լուծ 2,000,000  
Վճարեցիկ դրամական լուծ 250,000  
Պատճենի դրամական լուծ 1,040,744-1,290,744  
1875ին հրաժեշտ դրամական լուծ 917,178

Մտորանքը ալք իրենց բաղմամբ յա  
հասարակութեան կը ծանուցանեն որ իրենց  
ացեալ գործակատար ընտրուած ըլլալով , ո  
րով հրդեհի զէմ ապահովութեան մեծ ո

Ապագովութեանց կարգադրութիւններէ  
 Ժ Զամեմատական բաժանումէ մը, և այ  
 աւելնալովն՝ ընկերութիւնս ալ կրնայ աւել  
 ներսս ինքզինքն երկայադունել:

Գրէթէ ամեն կարգի վտանգաւոր առ  
հերայի Ղալաթիոյ և Պօլսոյ մէջ, հոյնակ  
ստաները :

Գինեքուն և աւելի մանրամասն տեղեկացեալ ընկերութեանցս պրատեննակը Ղարաթամն թիւ 8 :

NORTHERN

ASSURANCE COMPANY

## ՆՕՐԹՀԸՐՆ

ፈጣን ጥያቄዎች ለ ፈጣን ጥያቄዎች ማግኘት ለጥያቄዎች  
 ርዕሰ ክፍል ለጥያቄዎች ሆኖ ሊገኝ ይችላል

|                     |                 |
|---------------------|-----------------|
| Ժողովուրդի գրադարան | 5,000,000       |
| ճարտարապետական      | 150,000         |
| Ժողովուրդի գրադարան | 530,000—530,000 |
| Ժողովուրդի գրադարան | 351,000         |

ախորդաց և այս քաղաքիս ընդհանուր  
վերայից ալ երկուս ընկերութեանց մի-  
մեկուրի զրութեան մը մէջ իր պտուհին,  
նոսր թիւնէն ևս մատուցանեն:

ը կը բաղկանան երկու ընկերութեանց  
պէս ապահովութեան և զիւրութեան  
ւեժագումար ապահովութիւն բռնուի-

աշտարակի խմբ. կրնան ընդունուիլ ինչպէս  
մօտակայ քաղաքները գիւղերը և գաւ.

Եկու՛ժեանց համար պէտք է դիմել Մի-  
ջից Բէրէմպէ՛ բազարի մօտ ԼՂաժանի  
Երանգըր դորժակատար